ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 30.4.2020 г.
COM(2020) 162 final

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

Четвърти годишен доклад относно Механизма за бежанците в Турция

Съдържание

Съдържание 1
1. Въведение 2
1.1. Турция и бежанската криза 2
1.2. Отговор на ЕС на кризата и създаване на Механизма 3
2. Функциониране на Механизма 5
3. Финансов капацитет, продължителност и естество на финансирането 6
4. Програмиране 7
5. Прилагане на Механизма 8
6. Мониторинг и оценка 16
7. Одит 19
8. Комуникация и видимост 19
9. Заключение и следващи стъпки 21

1. Въведение

В съответствие с член 8, параграф 1 от Решението на Комисията от 24 ноември 2015 г.[1] относно координацията на действията на Съюза и на държавите членки посредством механизъм за координация („Решението“) Комисията редовно информира Европейския парламент и Съвета относно прилагането на Механизма за бежанците в Турция (наричан по-нататък „Механизмът“). В член 8, параграф 2 от Решението се посочва, че Комисията докладва ежегодно на Европейския парламент и на Съвета за прилагането на Механизма. Първият годишен доклад относно Механизма бе публикуван през март 2017 г.[2] В него се описва функционирането на Механизма, първите действия, предприети с цел прилагането и мониторинга му, системата за оценка, както и комуникационните дейности. Вторият и третият доклад бяха публикувани съответно през март 2018 г.[3] и април 2019 г.[4]

Периодът, отразен в настоящия четвърти доклад, е до края на февруари 2020 г. Следователно той не обхваща събитията, настъпили през март 2020 г., които ще бъдат докладвани в доклада за следващата година.

1.1. Турция и бежанската криза

Географското положение на Турция я превръща във важна държава за прием и транзит на бежанци и мигранти. В резултат на безпрецедентния приток на хора в Турция, дължащ се основно на конфликтите в Сирия и Ирак, държавата приютява приблизително 4 милиона бежанци, което е най-големият брой в света. Това включва 3,6 милиона регистрирани сирийски бежанци[5] и 370 000 регистрирани бежанци и търсещи убежище лица основно от Афганистан, Ирак, Иран и Сомалия[6,7]. Въпреки че Турция продължава да полага похвални усилия за приемане, подпомагане и приютяване на голям брой бежанци и мигранти, тяхната многочисленост има съществено отражение върху приемните общности. Продължителното разселване на

[1] Решение C(2015) 9500 на Комисията от 24 ноември 2015 г. относно координацията на действията на Съюза и на държавите членки посредством механизъм за координация — Механизма за бежанците в Турция, изменено с Решение C(2016)855 на Комисията от 10 февруари 2016 г.
[2] http://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017DC0130&qid=1520876986890&from=EN.
[3] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018DC0091&qid=1586928028910&from=EN.
[4] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019DC0174R(01)&qid=1586928210349&from=EN.
[5] Към 31.12.2019 г. броят на регистрираните сирийци по линия на системата за временна закрила е бил 3 576 370 души по данни на турската Генерална дирекция „Управление на миграцията“: https://en.goc.gov.tr/temporary-protection27
[6] https://www.unhcr.org/tr/en/unhcr-turkey-stats.
[7] Специфичността на турската система за убежище е свързана с факта, че страната е подписала Протокола от Ню Йорк от 1967 г. към Женевската конвенция от 1951 г. с резерви. Съответно огромната част от бежанците в Турция не могат да кандидатстват за пълноправен статут на бежанец, а само за т. нар. „условен статут на бежанец“, с който, ако бъде предоставен, се ограничава престоят в страната до момента, в който лицето, признато за бежанец, бъде „презаселено в трета държава“.

сирийски бежанци в Турция поставя предизвикателства пред социалното сближаване между бежанците, мигрантите и приемните общности.

Турция продължава да полага значителни усилия за приютяването и посрещането на нуждите на почти четири милиона бежанци. Страната потвърди ангажимента си за изпълнение на Изявлението на ЕС и Турция от март 2016 г.[8] и изигра ключова роля за гарантирането на ефективното управление на миграционните потоци по маршрута през Източното Средиземноморие. Въпреки увеличаването на незаконната миграция от Турция през 2019 г., Изявлението продължи да дава конкретни резултати за намаляване на незаконните и опасните преминавания и за спасяването на човешки живот в Егейско море.

1.2. Отговор на ЕС на кризата и създаване на Механизма

През 2015 г. Европейският съюз и неговите държави членки решиха да засилят своя политически и финансов ангажимент, за да подкрепят усилията на Турция за приютяването на бежанците. В отговор на призива от страна на държавите — членки на ЕС, за значително допълнително финансиране за подпомагане на бежанците в Турция, Комисията създаде Механизъм за бежанците в Турция с Решение на Комисията от 24 ноември 2015 г., изменено на 10 февруари 2016 г.[9] и отново на 14 март и 24 юли 2018 г. С помощта на Механизма се координира мобилизирането на ресурси, предоставени както от бюджета на ЕС, така и чрез допълнителни вноски от държавите членки, включени в бюджета на ЕС като външни целеви приходи. В рамките на Общото споразумение между държавите — членки на ЕС, и Европейската комисия, прието от представителите на правителствата на държавите членки на 3 февруари 2016 г. и актуализирано по повод на споразумението за втория транш на Механизма[10], държавите членки поеха политически ангажимент да предоставят национални вноски. С Общото споразумение бе създадена и рамка с условия. За първия транш на Механизма (2016—2017 г.) бяха отпуснати общо 3 милиарда евро. Сумата от 3 милиарда евро бе предоставена в допълнение към сумата от 345 милиона евро[11], която вече бе от отпусната от Комисията на Турция в отговор на кризата със сирийските бежанци преди задействането на Механизма, и допълни двустранната помощ на държавите членки[12]. Допълнителни 3 милиарда евро бяха предоставени за втория транш на Механизма (2018—2019 г.), с което средствата по Механизма

[8] https://www.consilium.europa.eu/bg/press/press-releases/2016/03/18/eu-turkey-statement/

[9] Решение C(2016) 60/3 на Комисията от 10 февруари 2016 г. относно Механизма за бежанците в Турция за изменение на Решение C(2015) 9500 на Комисията от 24 ноември 2015 г.

[10] https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-11329-2018-INIT/en/pdf

[11] Финансиране, мобилизирано през периода 2013—2015 г. по различните инструменти за външно финансиране, а именно Инструмента за хуманитарна помощ (HUMA), Инструмента за предприсъединителна помощ (ИПП) и Инструмента, допринасящ за стабилността и мира (IcSP), включително редица действия, изпълнени от Доверителния фонд на ЕС в отговор на кризата в Сирия (EUTF).

[12] От началото на кризата ЕС мобилизира всички политически и хуманитарни инструменти, с които разполага, в подкрепа на сирийския народ, като 17 милиарда евро бяха мобилизирани заедно с държавите — членки на ЕС, под формата на хуманитарна помощ, помощ за развитие, икономическа помощ и помощ за стабилизиране.

достигнаха общо 6 милиарда евро. Механизмът започна да функционира на 17 февруари 2016 г. с първото заседание на Ръководния комитет на Механизма. След това заседание Комисията реагира бързо, за да сключи договори за първите проекти в рамките на Механизма.

На 18 март 2016 г. държавните и правителствените ръководители на Европейския съюз и Турция потвърдиха своя ангажимент за изпълнението на съвместния им план за действие и договориха допълнителни мерки, насочени към задълбочаване на отношенията между Турция и ЕС и справяне с кризата с мигрантите[13]. Турция и Европейският съюз признаха, че са нужни допълнителни, своевременни и решителни усилия. По-специално в Изявлението на ЕС и Турция от 18 март 2016 г. (наричано по-нататък „Изявлението“) бе призовано, наред с другото, за слагане край на незаконната миграция от Турция към ЕС чрез разбиване на бизнес модела на контрабандистите и предлагане на алтернатива на мигрантите, за да не излагат на опасност живота си, както и за ускоряване на прилагането на Механизма.

Изпълнението на Изявлението продължи и през 2019 г. да играе ключова роля за гарантирането на ефективно и съвместно преодоляване от страна на ЕС и Турция на предизвикателството на миграцията. Въпреки увеличаването на незаконната миграция от Турция през 2019 г., Изявлението продължи да дава конкретни резултати за намаляване на незаконните и опасните преминавания и за спасяването на човешки живот в Егейско море.

Общият брой на лицата, пристигнали от Турция в ЕС през 2019 г., беше 83 333 в сравнение с 56 560 души през 2018 г. (увеличение от 47 %). По-голямата част от пристигналите бяха регистрирани в Гърция. Общо 73 626 души са пристигнали по море и по суша в Гърция през 2019 г., което е с 54 % повече в сравнение с 2018 г. (47 915). Броят на пристигналите по суша през 2019 г. (13 456) е намалял в сравнение с 2018 г. с 15 %, но броят на пристигналите по море (60 151) е нараснал с 87 %. Въпреки това, общият брой незаконни мигранти по маршрута през Източното Средиземноморие за 2019 г. остава значително по-нисък от този на незаконните мигранти, преминали по този маршрут през 2015 г. (885 386)[14].

Продължи презаселването от Турция към ЕС по схемата за презаселване „1:1“[15], предвидена в Изявлението. Общият брой на презаселените лица по силата на Изявлението на ЕС и Турция от 4 април 2016 г. (към декември 2019 г.) е 25 560 (от които 7020 през 2019 г.), като 1995 мигранти са били върнати в Турция по силата на Изявлението на ЕС и Турция (от които 189 през 2019 г.) и 601 по силата на двустранния протокол между Гърция и Турция. Доброволната схема за хуманитарно приемане е допълнителна опростена схема за презаселване, предвидена съгласно Изявлението на ЕС и Турция. Стандартните оперативни процедури за схемата бяха

[13] https://www.consilium.europa.eu/bg/press/press-releases/2016/03/18/eu-turkey-statement/
[14] Frontex https://frontex.europa.eu/along-eu-borders/migratory-map/
[15] Съгласно Изявлението на ЕС и Турция за всеки сириец, който Турция приеме обратно от гръцките острови, друг сириец бива презаселен от Турция в ЕС, като се вземат предвид критериите на ООН за уязвимост.

одобрени от Турция и държавите от ЕС през 2017 г. В Изявлението на ЕС и Турция се посочва, че схемата ще бъде задействана, след като спрат или поне значително и трайно намалеят незаконните преминавания на границата между Турция и ЕС. Комисията непрекъснато насърчава държавите членки да задействат доброволната схема за хуманитарно приемане.

2. Функциониране на Механизма

Механизмът има координираща функция и дава възможност за бързо, ефективно и ефикасно мобилизиране на помощта от ЕС за бежанците в Турция. С Механизма се гарантира оптимално мобилизиране на съществуващите инструменти на ЕС за финансиране под формата на хуманитарна помощ и/или помощ за развитие, за да се посрещнат нуждите на бежанците и приемните общности по всеобхватен и координиран начин[16].

Ръководният комитет на Механизма осигурява стратегически насоки за приоритетите, вида на действията, които да бъдат подкрепени, сумите, които да бъдат разпределени, и инструментите за финансиране, които да бъдат мобилизирани, както и, когато е уместно, насоки за условията, свързани с изпълнението на ангажиментите на Турция по съвместния план за действие ЕС—Турция от 29 ноември 2015 г.[17] (наричан по-нататък „Съвместният план за действие“). През 2019 г., която е четвъртата година от прилагането на Механизма, се състояха две заседания на Ръководния комитет — на 17 май и 9 декември.

Основните принципи, които ръководят прилагането на Механизма, са бързина, ефективност и ефикасност, като същевременно се гарантира добро финансово управление. Устойчивостта на интервенциите по линия на Механизма и отговорността, споделяна от турските органи, също са важни. Идентифицирането на приоритетни области за помощ се основава на цялостната и независима оценка на нуждите[18], като се обръща особено внимание на уязвимите групи. Оценката на нуждите беше актуализирана през 2018 г.[19]

Чрез Механизма се координира финансиране от следните инструменти за външно финансиране[20]: хуманитарната помощ[21], Европейския инструмент за съседство[22], Инструмента за сътрудничество за развитие[23], Инструмента за предприсъединителна

[16] Решение C(2015) 9500 на Комисията от 24 ноември 2015 г., член 2 — „Цели на Механизма“.
[17] Вж. член 5, параграф 1 от Решение C(2015) 9500 на Комисията, изменено с Решение C(2016)855 на Комисията.
[18] https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/2016_needs_assessment_.pdf.
[19] https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/updated_needs_assessment.pdf.
[20] Вноските по линия на Европейския инструмент за съседство и Инструмента за сътрудничество за развитие (ИСР) бяха съответно прехвърлени и изпълнени в рамките на Инструмента за предприсъединителна помощ и Доверителния фонд на ЕС. По принцип всички вноски по Механизма към Доверителния фонд на ЕС (от ИПП и в по-малка степен от ИСР) бяха изпълнени под формата на нехуманитарна помощ.
[21] Регламент (ЕО) № 1257/96 на Съвета относно хуманитарната помощ (ОВ L 163, 2.7.1996 г., стр. 1).
[22] Регламент (ЕС) № 232/2014 на Европейския парламент и на Съвета за създаване на Европейски инструмент за съседство (ОВ L 77, 15.3.2014 г., стр. 27).
[23] Регламент (ЕС) № 233/2014 на Европейския парламент и на Съвета за създаване на финансов инструмент за сътрудничество за развитие за периода 2014—2020 г. (ОВ L 77, 15.3.2014 г., стр. 44).

помощ (ИПП)[24] и Инструмента, допринасящ за стабилността и мира[25]. Мерките, финансирани от бюджета на Съюза, се изпълняват в съответствие с финансовите правила и разпоредби, приложими за пряко и непряко управление.

Прилагането на помощта зависи от стриктното спазване от страна на Турция на ангажиментите, поети в рамките на съвместния план за действие и на Изявлението.

3. Финансов капацитет, продължителност и естество на финансирането

Общият бюджет, координиран от Механизма, е 6 милиарда евро, мобилизирани на два транша. Срокът на изпълнение на проектите по първия транш е до средата на 2021 г., а по втория транш — до средата на 2025 г. (повечето проекти ще завършат по-рано). Всички оперативни средства са заделени и по двата транша.

Първият транш възлизаше на 3 милиарда евро, от които 1 милиард евро бяха осигурени от бюджета на ЕС, а 2 милиарда евро — от държавите членки[26]. Подобно на това вторият транш възлизаше на 3 милиарда евро, от които 2 милиарда евро бяха осигурени от бюджета на ЕС, а 1 милиард евро — от държавите членки[27].

Що се отнася до средствата от бюджета на ЕС, от сумата 1 милиард евро от бюджета на ЕС за периода 2016—2017 г. през 2016 г. бяха мобилизирани 250 милиона евро, а през 2017 г. — 750 милиона евро. От сумата 2 милиарда евро от бюджета на ЕС за 2018—2019 г. през 2018 г. бяха мобилизирани 550 милиона евро, като остатъкът бе мобилизиран през 2019 г.

Що се отнася до вноските на държавите членки, за първия транш държавите членки предоставиха за Механизма 677 милиона евро през 2016 г., 396 милиона евро през 2018 г. и 80 милиона евро през 2019 г. За втория транш държавите членки предоставиха 68 милиона евро през 2018 г. и 202 милиона евро през 2019 г., като останалите плащания са планирани за периода до 2023 г. Вноските на държавите членки се правят пряко в бюджета на ЕС под формата на външни целеви приходи в съответствие с член 21, параграф 2, буква а), точка ii) от Финансовия регламент и се включват в бюджетните редове на Инструмента за предприсъединителна помощ и за хуманитарна помощ.

Продължава да е налице задоволително съответствие между темпа на плащанията на вноските на държавите членки *в* Механизма и дела на плащанията, финансирани чрез тези вноски, *по линия на* Механизма.

---

[24] Регламент (ЕС) № 231/2014 на Европейския парламент и на Съвета за създаване на Инструмент за предприсъединителна помощ (ИПП II)(ОВ L 77, 15.3.2014 г., стр. 11).
[25] Регламент (ЕС) № 230/2014 на Европейския парламент и на Съвета за създаване на Инструмент, допринасящ за стабилността и мира (ОВ L 77, 15.3.2014 г., стр. 1).
[26] Общото разпределение на приноса на държавите членки е публикувано на адрес http://www.consilium.europa.eu/bg/press/press-releases/2016/02/03/refugee-facility-for-turkey/.
[27] https://www.consilium.europa.eu/bg/press/press-releases/2018/06/29/facility-for-refugees-in-turkey-member-states-agree-details-of-additional-funding/.

4. Програмиране

Докладът от актуализираната оценка на нуждите[28] набеляза приоритетните нужди и оставащите пропуски в отговора на ситуацията с бежанците и предостави ценен ориентир за програмирането на втория транш за Механизма. В доклада бе заключено, че закрилата, основните нужди и препитанието, здравеопазването, образованието и общинската инфраструктура продължават да бъдат основните области за действие.

Актуализираната стратегическа концептуална бележка[29] имаше за цел да осигури стратегическа рамка за програмирането и изпълнението на втория транш на Механизма, като се наблегне на приобщаването и самостоятелността като основни цели. В нея беше потвърдена необходимостта от тясно взаимодействие между правителствените инструменти, инструментите за развитие и хуманитарните инструменти, за да се установят по-устойчиви и трайни решения в контекста на продължаващата криза, които надхвърлят периода на действие на Механизма и предоставянето на 6 милиарда евро. Това означава стратегически преход в рамките на Механизма от хуманитарна помощ към помощ за развитие. Особено внимание е отделено на осигуряването на устойчива социално-икономическа подкрепа и възможности за препитание, както и на укрепването на капацитета на приемащите общности да посрещат бежанци, като в същото време се подкрепя и социалното сближаване. Турските органи и Комисията ще работят, за да гарантират устойчивостта на проектите по Механизма след неговото приключване. Освен това ведомствата в Турция следва да са готови да поемат изпълнението на помощта по линия на Механизма, за да се гарантират устойчиви решения и равен достъп до права и услуги.

Стремежът при програмирането на втория транш бе да се отразят препоръките от Специалния доклад на Европейската сметна палата за Механизма[30], публикуван през ноември 2018 г. (вж. също и точката за одита по-долу). Палатата наблегна по-специално на необходимостта от обща стратегия за мобилизиране на направленията на Механизма за хуманитарна помощ и помощ за развитие, за подготвяне на прехода от финансиране по Механизма към националните органи и за гарантиране на устойчивостта на постигнатото в рамките на Механизма, след като той престане да действа.

След подкрепата, получена от Ръководния комитет през май 2019 г., и положителното становище, получено на заседанието на управителния комитет на ИПП през юли, Комисията прие специална мярка за здравеопазване, защита, социално-икономическа подкрепа и общинска инфраструктура за обща сума от 1,41 милиарда евро[31], финансирана по направлението за развитие на Механизма. Това позволи на Комисията

[28] https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/updated_needs_assessment.pdf.

[29] https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/updated_facility_strategic_concept_note.pdf.

[30] Доклад на Европейската сметна палата: https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR18_27/SR_TRF_EN.pdf.

[31] Решение за изпълнение на Комисията от 18.7.2019 г. за приемане на специална мярка за опазване на здравето, закрила, социално-икономическа подкрепа и общинска инфраструктура по линия на Механизма за бежанците в Турция, Брюксел, 18.7.2019 г., C (2019) 5454 final.

да започне преговори по редица действия, които да бъдат финансирани по втория транш (вж. описанието по приоритетни области по-долу). Новата мярка допълни специалната мярка за образование, приета от Комисията през юли 2018 г. и изменена през декември 2018 г., за обща сума от 500 милиона евро[32], която също бе приета по направлението за развитие на Механизма.

През октомври 2019 г. управителният комитет на ИПП даде положително становище за мярка за подкрепа по линия на Механизма, целяща да покрие продължаването на интервенциите, свързани с мониторинга и оценката, одита и комуникацията. Мярката бе приета официално през ноември 2019 г. и възлиза на 11,34 милиона евро. Тя следва да осигури средства за продължаването на дейностите, започнати по линия на мярката за подкрепа, финансирана по първия транш, така че да се обхванат и проектите, планирани и изпълнявани по втория транш.

По хуманитарното направление на Механизма, за цялата сума от 50 милиона евро по Плана за изпълнение на хуманитарни дейности (ПИХД) за 2018 г. бяха поети ангажименти и сключени договори чрез десет проекта, обхващащи действия в областта на здравеопазването и защитата. Салдото от хуманитарния пакет бе разпределено по линия на ПИХД за 2019 г., като то възлизаше на 991,88 милиона евро[33] и бяха сключени договори за 972 милиона евро, включително с удължаване на срока на действие на настоящата Мрежа за социална закрила при извънредни обстоятелства (МСЗИО 2) и подписването на нов договор за МСЗИО 3, чието изпълнение следва да започне през април 2020 г. Оставащата сума от 19,50 милиона евро беше заделена специално като буферен капацитет за евентуално финансиране на мерки в отговор на притока на нови бежанци от Сирия. Тъй като през 2019 г. буферът не бе използван, тази сума следва да бъде договорена през първите месеци на 2020 г. Това следва да приключи процеса на програмиране за втория транш.

Към 31 декември 2019 г. Комисията е разпределила целия оперативен пакет на Механизма: от общо 6 милиарда евро са сключени договори за 4,7 милиарда евро, от които са изплатени 3,2 милиарда евро.

5. Прилагане на Механизма

Механизмът се прилага под формата на хуманитарна помощ и помощ за развитие. В рамките на първия транш за съответните направления бяха разпределени приблизително 1,4 милиарда евро и 1,6 милиарда евро. Предвид продължителния характер на кризата в Сирия интервенциите по втория транш все повече се съсредоточават върху дейности за социално-икономическа подкрепа и създаването на възможности за поминък. В рамките на втория транш за хуманитарна помощ бяха заделени 1,04 милиарда евро, а за помощ за развитие — 1,9 милиарда евро.

[32] https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/amendment_c_2018_8254_f1_commission_implementing_decision_en_v3_p1_1001796.pdf.

[33] Останалата част от хуманитарния пакет е предназначена за административни разходи и разходи за подкрепа, които не са включени в ПИХД.

За Механизма като цяло разбивката на хуманитарната помощ и помощта за развитие е, както следва:

Подробна информация се съдържа в онлайн таблицата с проекти[34].

Важно е да се отбележи, че помощта, предоставяна в рамките на Механизма, се основава на проекти. Отпускането на средства зависи в голяма степен от напредъка по договарянето и изпълнението на интервенциите по линия на Механизма.

Особено внимание е отделено на бежанците и на търсещите убежище лица, които не са сирийци. Интервенциите по линия на Механизма винаги имат за цел да привлекат за участие местните общности, които приемат бежанци.

С **хуманитарната помощ** се подпомагат най-уязвимите бежанци чрез предоставянето на предвидима и зачитаща достойнството подкрепа, насочена към удовлетворяване на основните нужди и закрила. Тя служи и за преодоляване на пропуските при предоставянето на услуги посредством специализирани агенции и партньори в областта на здравеопазването и образованието при извънредни ситуации. Хуманитарната помощ на ЕС се направлява от Европейския консенсус относно хуманитарната помощ от 2007 г.[35], в който се предвижда, че ЕС като организация, предоставяща хуманитарна помощ, се придържа към хуманитарните принципи на хуманност, неутралност, безпристрастност и независимост, посочени в член 214 от ДФЕС и Регламента за хуманитарната помощ (№ 1257/96) [36,37].

[34] https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/facility_table.pdf.
[35] Съвместно изявление на Съвета и на представителите на правителствата на държавите членки.
[36] Регламент (ЕО) № 1257/96 на Съвета от 20 юни 1996 г. относно хуманитарната помощ.
[37] Хуманитарната помощ на Европейската комисия се основава на годишните планове за изпълнение на хуманитарни дейности (ПИХД), специфични за всяка държава. Рамката за сътрудничество между Комисията и нейните партньори в областта на хуманитарната помощ е установена чрез финансовите и административни рамкови споразумения на Комисията с международни организации и рамковите споразумения за партньорство с неправителствени организации.

В рамките на хуманитарното направление на Механизма бяха осъществени общо 64 проекта чрез 19 партньори както по първия, така и по втория транш на Механизма. Тези проекти имат за цел да обхванат отговора по отношение на основните нужди, закрилата, образованието и здравеопазването на най-уязвимите бежанци в Турция. Всички договори по първия транш са изпълнени, с изключение на пет проекта, приключващи през 2020 г. Към 31 декември 2019 г. в рамките на първия транш са били разпределени около 1,4 милиарда евро и за тях са сключени договори за хуманитарна помощ, като 1,3 милиарда евро са изплатени, докато по втория транш са сключени договори за 1,022 милиарда евро и са изплатени 590 милиона евро.

Помощта за развитие подпомага дългосрочните потребности на бежанците в областта на здравеопазването, образованието и социално-икономическото развитие, и по-специално по отношение на достъпа до обществени услуги и възможностите за препитание, както и общинската инфраструктура. Освен това тази помощ се съсредоточава върху уязвимите групи и включва в своите интервенции аспекти, свързани с пола, например чрез осигуряване на закрила за жените и момичетата срещу сексуално и основано на пола насилие и подобряване на достъпа до грижи за сексуалното и репродуктивното здраве.

В рамките на направлението за развитие на Механизма продължава да се отбелязва добър напредък в изпълнението на 26 проекта, договорени по първия транш. От тези проекти 15 се изпълняват по линия на Регионалния доверителен фонд на ЕС в отговор на кризата в Сирия (EUTF) за общо 293 милиона евро в допълнение към отпуснатите средства, които се управляват пряко чрез Инструмента за предприсъединителна помощ[38].

Плащанията към партньорите по изпълнението достигнаха 1,59 милиарда евро от общо 1,6 милиарда евро, отпуснати за помощ за развитие в рамките на първия транш[39]. В рамките на втория транш на Механизма са сключени договори на стойност над 700 милиона евро и вече са изплатени 165 милиона евро.

Напредъкът по приоритетни области при програмирането и изпълнението на помощта, финансирана и по двата транша на Механизма, е, както следва:

Образование

В рамките на хуманитарното направление на Механизма програмата за обвързано с условия предоставяне на парични средства за образование (CCTE) продължава да се прилага успешно. CCTE подкрепя записването в училище и присъствието на учебните занятия на деца бежанци чрез предоставяне на двумесечни плащания на семействата бежанци, при условие че учениците редовно посещават училище. CCTE 2, която към края на 2019 г. осигуряваше подкрепа на повече от 500 000 деца бежанци, ще

[38] Средствата от Инструмента за предприсъединителна помощ в рамките на Механизма се управляват в съответствие с правилата за външни действия, съдържащи се в част втора, дял IV от Финансовия регламент и правилата за неговото прилагане.

[39] Тази сума включва и плащанията по проекти, изпълнявани от Регионалния доверителен фонд на ЕС в отговор на кризата в Сирия, но които все още не са отразени в бюджета на ЕС.

продължи до октомври 2020 г. В рамките на първия и втория транш на Механизма хуманитарното финансиране подкрепя също така неформалното образование и записването на деца, които не ходят на училище. По този начин над 180 милиона евро бяха предназначени за образование в извънредни ситуации.

Що се отнася до помощта за развитие, първите преки безвъзмездни средства, предоставени на Министерството на националното образование[40] за увеличаване на интеграцията и достъпа до висококачествено образование на сирийските деца, приключиха през май 2019 г., но помощта продължава в рамките на „PIKTES II[41]“ с бюджет от 400 милиона евро. Изпълнението следва да продължи до декември 2021 г. В рамките на PICTES работят над 4000 преподаватели по турски език, за да се осигури езиково обучение на повече от 230 000 деца, а над 52 000 ученици получиха догонващо и спомагателно обучение. Към юни 2019 г. броят на обучения педагогически персонал надхвърли 170 000. Около 5000 служители бяха подпомагани със заплати или стимули. По линия на „PIKTES II“ Механизмът продължава да увеличава процента на сирийските ученици с достъп до образование и да подобрява оперативния капацитет на образователните институции и техния персонал, а също и качеството на образованието.

По първия транш понастоящем се изпълняват два от общо шест проекта, осъществявани по линия на Доверителния фонд на ЕС на обща стойност 120 милиона евро (отнасящи се главно до професионално образование и обучение (ПОО) и висше образование), като те следва да приключат до края на 2020 г.

Постигнат е ефективен напредък в модернизирането на училища, като от предвидените 970 училища вече са оборудвани и обновени над 900. Продължава планираното изграждане на училища, като вече са построени 45. По втория транш Механизмът осигурява допълнителна образователна инфраструктура за сумата от 100 милиона евро. След покана за представяне на предложения, отправена от Делегацията на ЕС в Турция, през август беше подписан договор с KfW за изграждането на приблизително десет начални и средни училища, 170 детски градини и един център за обществено образование. Наред с това напредва работата по финансиран от Доверителния фонд на ЕС проект за чиста енергия на стойност 40 милиона евро за снабдяване с енергия на училищата чрез изграждане на два соларни парка и инсталиране на покривни соларни панели за 120 училища.

Закрила

По хуманитарното направление на Механизма бе оказана подкрепа за процеса на регистрация и проверка на бежанците с цел узаконяване на статута им пред Генерална дирекция „Управление на миграцията“ (ГДУМ)[42] в Турция и улесняване на достъпа им

[40] Проектът се нарича „PICTES — Promoting the integration of Syrian children into Turkish Education System (Насърчаване на интеграцията на сирийските деца в турската образователна система) “.
[41] Насърчаване на интеграцията на сирийските кюрди в образователната система (Promoting Integration of Syrian Kids into the Education System (PIKTES II).
[42] Генерална дирекция „Управление на миграцията“ на турското Министерство на вътрешните работи.

до социални услуги. В рамките на първия транш за тази цел бяха предоставени почти 185 милиона евро, включително за отчитането на принципите на закрилата във всички дейности. По втория транш бяха сключени договори за над 75 милиона евро с цел оказване на подкрепа за непрекъснатата регистрация и актуализиране на статута на бежанците, както и непрестанно улесняване на достъпа им до специализираните услуги за закрила и до социалните услуги, предоставяни от правителството.

По линия на направлението за развитие, финансирано чрез Доверителния фонд на ЕС, е оказана помощ за приемането на бежанци в общински центрове и за по-нататъшното насочване на уязвимите бежанци към подходящи услуги в Турция. След приемането на специалната мярка през юли 2019 г., към момента на изготвяне на настоящия доклад се водеха преговори за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ на Министерството на труда, семейството и социалните услуги на стойност 20 милиона евро, като благодарение на нея следва да се подобри предоставянето на социални услуги за превенция и закрила на най-уязвимите бежанци и членове на приемащите общности.

Здравеопазване

Тъй като предоставянето на здравни услуги се подпомага все повече чрез направлението за развитие на Механизма, по линия на втория транш хуманитарните партньори осигуряват понастоящем ограничен брой мобилни услуги (за реакция при неотложни нужди от първична медицинска помощ, включително във връзка със сексуалното и репродуктивното здраве) и специализирани услуги, например подкрепа във връзка с психичното здраве и психосоциална подкрепа, както и физиотерапия/физическа рехабилитация. В приоритетната област на здравеопазването пълният преход към програмиране на помощта за развитие се очаква да приключи до края на 2020 г.

По направлението за развитие изпълнението на директно предоставената безвъзмездна финансова помощ за проекта „SIHHAT“[43] в полза на Министерството на здравеопазването следва да продължи до ноември 2020 г. Броят на функционалните здравни центрове за мигранти достигна 176, а до края на 2019 г. бяха назначени 3181 здравни работници. Темпото на изпълнение на проекта е задоволително и са постигнати осезаеми резултати в тази област. Фокусът на проекта SIHHAT бе съсредоточен в по-голяма степен върху улесняването на специализираните услуги за подкрепа, като например подкрепата във връзка с психичното здраве и психосоциалната подкрепа, физиотерапията и рехабилитацията и интегрирането на услугите за закрила (които преди това получаваха подкрепа по линия на хуманитарното направление), в рамките на здравните центрове за мигранти (ЗЦМ). Успоредно с това чрез Доверителния фонд на ЕС се изпълнява проект на Световната здравна организация, който включва подкрепа за центровете за обучение в областта на здравеопазването за мигранти, обучение на сирийски медицински персонал и

[43] SIHHAT е съкращение на „Improving the health status of the Syrian population under temporary protection and related services provided by Turkish authorities“ („Подобряване на здравния статус на сирийското население, ползващо се от временна закрила, и свързани услуги, предоставяни от турските органи“), и представлява директно предоставяне на безвъзмездни средства в размер на 300 милиона евро на турското Министерство на здравеопазването за предоставяне на достъп до здравни услуги за бежанците.

сертифициране на сирийски лекари и медицински сестри, които да работят в ЗЦМ. Последващото предоставяне на безвъзмездни средства за Министерството на здравеопазването (SIHHAT 2) в размер на 210 милиона евро следва да започне през лятото на 2020 г., като понастоящем се водят преговори по договора. Чрез тези средства следва не само да се гарантира продължаване на оказваните понастоящем здравни услуги, но и да се укрепят специализираните услуги, например предоставяните във връзка с репродуктивното здраве, психичното здраве и физическата рехабилитация. Здравната инфраструктура се подпомага и чрез изграждането на болници в Килис и Хатай. След приемането на специалната мярка през юли 2019 г. бяха заделени средства в размер на 90 милиона евро за допълнително строителство и/или рехабилитация на здравната инфраструктура от малък мащаб. Процедурата за възлагане на обществена поръчка ще започне през 2020 г.

Все още има опасения във връзка с достъпа до здравни услуги за бежанците извън първоначалното им място на регистрация или когато са в движение, който е ограничен до оказването на спешна медицинска помощ и ваксинации. Това оказва отрицателно въздействие върху бежанците в движение, сезонните работници и бежанците, които са се презаселили в други области. Комисията следи отблизо промените в политиката и се стреми да достигне до засегнатите бежанци чрез мобилните здравни услуги по линия на SIHHAT.

Общинска инфраструктура

Тече изграждането на инфраструктурни съоръжения за управление на отпадъците и отпадъчните води в Килис, Хатай, Газиантеп и Шанлъурфа по проект, финансиран от Доверителния фонд на ЕС и изпълняван от Програмата на ООН за развитие (ПРООН). Наред с това бяха набавени противопожарни автомобили и бе предоставена техническа помощ за повишаване на капацитета на местните институции за реагиране при извънредни ситуации. Въз основа на покана за изразяване на интерес, публикувана през декември 2018 г., бе извършен предварителен подбор на редица проекти, които да бъдат финансирани от втория транш. Тези проекти включват действия за подобряване на достъпността и качеството на общинските услуги в областта на водоснабдяването, отпадъчните води и управлението на твърдите отпадъци в районите, които са най-силно засегнати от притока на бежанци, както и по-малък компонент за инфраструктура за отдих в подкрепа на социалното сближаване. Първият договор с Agence Française de Développement беше подписан през декември 2019 г., като понастоящем се водят преговори с други партньори по изпълнението.

Основни потребности и социално-икономическа подкрепа

Интервенциите в тази приоритетна област имат за цел да осигурят подкрепа по отношение на основните потребности на най-уязвимите бежанци и да повишат устойчивостта и самостоятелността. Това следва да създаде условия за преминаване от зависимост от схемите за социално подпомагане към по-голяма независимост и по-големи възможности за поминък за лицата, които разполагат с необходимия капацитет и умения.

Мрежата за социална закрила при извънредни обстоятелства (МСЗИО), която е

хуманитарна програма за социално подпомагане, осигурява пряко на уязвимите бежанци ежемесечна сума в брой за различни цели по собствено усмотрение. От декември 2019 г. насам чрез нея се оказва помощ на над 1,7 милиона уязвими бежанци за задоволяване на основните им потребности. Вторият етап от МСЗИО следва да продължи до април 2020 г., когато следва да започне да се прилага нов договор за 500 милиона евро (МСЗИО 3) с Международната федерация на Червения кръст. Това следва да даде възможност за предоставяне на подкрепа на най-уязвимите бежанци до началото на 2021 г. Общият размер на средствата, отпуснати за посрещане на основните потребности по линия на хуманитарното направление на Механизма, възлиза на над 1,8 милиарда евро.

Предвид продължителния характер на кризата в Сирия интервенциите по втория транш все повече се съсредоточават върху дейности за социално-икономическа подкрепа и създаването на възможности за поминък. Към момента на изготвяне на настоящия доклад се водеха преговори за пряко предоставяне на безвъзмездни средства на Министерството на труда, семейството и социалните услуги, които следва да дадат възможност за предоставяне на помощ на най-уязвимите бежанци, съпоставима със социалното подпомагане, предоставяно съгласно турската система за социална сигурност. Наличието едновременно на МСЗИО и на преките безвъзмездни средства изисква внимателна координация и планиране на реда и условията за изпълнение, за да се гарантират полезни взаимодействия, да се избегне двойното финансиране и да се осигури постепенният преход от хуманитарна помощ към помощ за развитие. Тези дейности следва да вървят успоредно с изпълнението на проектите за социално-икономическа подкрепа по линия на първия транш, на обща стойност над 185 милиона евро. Дейностите, включващи програми за професионално обучение и професионално ориентиране на работното място и опростяване на процеса на издаване на разрешителни за работа, следва да подпомагат както сирийските бежанци, така и приемните общности. Целта е да се повиши пригодността им за заетост и да се улесни достъпът им до пазара на труда. Понастоящем Световната банка в сътрудничество с турската Агенция по заетостта — İŞKUR, и Министерството на труда, семейството и социалните услуги изпълняват проект на стойност 50 милиона евро. В допълнение към това на стартиращите предприятия на сирийски бежанци и на хора от приемащите общности, както и на съществуващите предприемачи се предоставят малки суми безвъзмездни средства за предприемачи и обучение по предприемачество, като това се извършва в сътрудничество с турската Организация за развитие на малките и средните предприятия — KOSGEB. Друг проект, изпълняван от Световната банка, подкрепя разработването и прилагането на модел на социално предприемачество под ръководството на жени, за да се осигури устойчива дейност, която да генерира доходи както на уязвимите сирийски жени бежанци, така и на турските жени.

В рамките на втория транш и след покана за изразяване на интерес от декември 2018 г. бяха набелязани множество проекти със субекти, оценени по стълбове, на обща стойност 465 милиона евро. Планираните дейности имат за цел да се повишат пригодността за заетост и развитието на уменията на бежанците и приемните общности, да се подобрят услугите, предоставяни във връзка с професионалното

образование и обучение, да се постигне съответствие между предлагането и търсенето на пазара и да се създаде благоприятна среда за растеж на стопанската дейност, регистрация и разрастване. Дейностите следва да бъдат насочени както към бежанците, така и към приемните общности в стремеж да се стимулира социалното сближаване и да се води борба със стереотипите, водещи до социално напрежение. Първите два проекта бяха подписани през декември 2019 г. с Expertise France и Международния център за развитие на миграционната политика (International Centre for Migration Policy Development — ICMPD).

Аспекти, свързани с равенството между половете, в проектите по линия на Механизма

Комисията се ангажира с изпълнението на втория План за действие на ЕС относно равенството между половете „Преобразяване на живота на момичетата и жените посредством външните отношения на ЕС за периода 2016—2020 г.“ за засилване на равенството между половете и овластяване на жените във външните действия на ЕС. В този контекст насърчаването, защитата и спазването на правата на човека за жените и момичетата, равенството между половете и овластяването на жените и момичетата са водещи приоритети и цели на ЕС, които направляват интервенциите на Механизма за бежанците в Турция.

По-конкретно хуманитарното направление на механизма се управлява съгласно политиката на ГД „Европейска гражданска защита и европейски операции за хуманитарна помощ“ (ECHO) в областта на равенството между половете, озаглавена „Равенството между половете в областта на хуманитарната помощ: различни нужди, адаптирана подкрепа“, от 2013 г. Това означава, че от партньорите се очаква да извършват анализ на равенството между половете в началото на дадена програма, да адаптират проекта на програмата и нейното изпълнение в зависимост от различните рискове и възможности, пред които са изправени групите от различните полове, и да докладват за резултатите, представяйки разбити по пол данни.

В резултат на това въпросите, свързани с равенството между половете, се вземат под внимание при всички проекти по Механизма и принципът на равенство между половете е интегриран в проектите. Интервенциите на Механизма се проектират по такъв начин, че да насърчават предоставянето на равни възможности за мъжете и жените, момчетата и момичетата. За целите на наблюдението в тази насока се събират разбити по пол данни. Интегрирането на принципа на равенство между половете се съчетава със специфични действия, разработени, за да се гарантира напредък в тази област. Механизмът работи с партньори по изпълнението, които имат солиден опит с този подход и разполагат с капацитет за водене на диалог с турските органи. Сред тях са Фондът на ООН за децата (УНИЦЕФ), ООН — Жени и Международната организация на труда (МОТ).

Управление на миграцията

По първия транш на Механизма в тази област бяха финансирани два проекта. Първият от тях предостави подкрепа от ЕС за увеличаване на капацитета на турската брегова охрана да провежда издирвателни и спасителни операции. През 2018 г. бяха доставени шест спасителни лодки, а 1081 служители на турската брегова охрана преминаха обучение по

хуманитарни стандарти. Вторият проект беше насочен към оказване на подкрепа за изпълнението на Изявлението на ЕС и Турция чрез помощ за ГДУМ при управлението на връщанията от ЕС и при ежедневните операции в 21 специални дома за временно настаняване. По линия на Механизма бяха покрити разходите, направени при управлението на връщането (транспортиране, подслоняване) на 369 сирийци и 1605 други граждани, както и разходите за изграждането на специален дом за временно настаняване за 750 души. Проектът покри разходите за лекарства, храна, комплекти с хигиенни принадлежности, дрехи, телефонни карти за незаконни мигранти, задържани в Турция и върнати от ЕС, както и разходите за комунални услуги на специалните домове за временно настаняване. Проектът също така финансира заплатите на персонал от 186 души, който да предоставя услуги за мигрантите в 21 специални дома за временно настаняване, сред които психолози (24), социални работници (17), устни преводачи (54), технолози по храните (15), техници (43) и шофьори (33). Този проект приключи през декември 2019 г. В рамките на втория транш за тази област не са предвидени конкретни бюджетни средства.

6. **Мониторинг и оценка**

По своя замисъл системата за мониторинг и оценка на Механизма следва да бъде въведена постепенно и да се подобрява непрекъснато.

Рамка за резултатите

Рамката за резултатите, постигнати чрез Механизма, отразява стратегическата рамка на самия Механизъм, както и конкретните действия, изпълнени в рамките на Механизма, и техните логически рамки. Рамката за резултатите беше разработена между август 2016 г. и март 2017 г. след консултации с ключови заинтересовани страни, включително Ръководния комитет на Механизма, съответните турски органи и съответните служби на Комисията. Първият проект беше представен на Ръководния комитет през март 2017 г., а преработена версия бе представена през ноември 2018 г.

Впоследствие рамката за резултатите беше допълнително преработена, за да се гарантират нейното актуализиране и привеждането ѝ в съответствие с актуализираните приоритетни области по втория транш на Механизма. Основната цел е да се даде възможност за мониторинг на извършеното и за докладване на постигнатите резултати, както по отношение на непосредствените резултати, така и по отношение на цялостните резултати за Механизма като цяло. Окончателният проект на преработената рамка за резултатите беше представен на Ръководния комитет през декември 2019 г.

Мониторинг и докладване на равнището на Механизма

Мониторингът на равнището на Механизма беше стартиран през пролетта на 2017 г. Съгласно задължението си по всеки договор, партньорите по изпълнението предоставят данни от мониторинг на равнище непосредствени резултати. Първото искане за данни от мониторинга беше отправено през май 2017 г., последвано от три цикъла на докладване през 2017 г. Циклите на докладване продължиха и през 2018 г. и 2019 г. Въз основа на тях

два пъти годишно бяха публикувани доклади от мониторинга на Механизма, като последният доклад за мониторинг обхваща периода до юни 2019 г.[44]

Първите цикли на събиране на данни бяха разработени като пилотна фаза за показателите за непосредствени резултати на Рамката за резултатите. Те бяха от основно значение за запознаване на партньорите по изпълнението с изискванията за мониторинг и докладване в рамките на Механизма и за преценка на осъществимостта на предложените показатели. Важно е да се отбележи, че за значителна част от дейностите по Механизма бяха сключени договори в края на 2017 г. и изпълнението на съответните действия започна през 2018 г.

Партньорите по изпълнението докладват на възлагащите органи, т.е. делегацията на ЕС в Турция, Регионалния доверителен фонд на ЕС в отговор на кризата в Сирия и ГД ЕСНО, данните, които са от значение за показателите по рамката за резултатите от Механизма, като използват общ формуляр за мониторинг. Данните се консолидират от всеки възлагащ орган и се предоставят на секретариата на Механизма за агрегиране и анализ. Процесът се извършва с техническата помощ на вътрешен ИТ инструмент (мониторингова платформа на Механизма), който позволява автоматично агрегиране, анализ и визуализиране на данните. Основните характеристики на мониторинговата платформа на Механизма бяха представени на заседанието на Ръководния комитет през декември 2019 г.

Техническа помощ за мониторинг

През май 2017 г. Комисията прие за първи път Решение за изпълнение за създаване на мярка за подкрепа на мониторинга, оценката, одита и комуникацията на Механизма за бежанците в Турция. Това даде възможност за набавянето на техническа помощ в подкрепа на мониторинга на Механизма както на равнище действия/договори, така и на равнището на Механизма. Договорът за техническа помощ за мониторинг беше подписан през януари 2018 г. и е в процес на изпълнение. Задачата се състои от две отделни части. Първата част представлява подкрепа за мониторинга и докладването на равнището на Механизма. Това включва периодичен преглед на рамката за резултатите, преглед на базовите и целевите стойности и методите за изчисляване на показателите и свързаните с тях насоки. Освен това екипът за техническа помощ отговаря за подкрепата на секретариата на Механизма при първоначалния анализ на данните от мониторинга, събирани на всяко тримесечие чрез платформата за мониторинг на Механизма, и при изготвянето на представяните два пъти годишно доклади за мониторинг. Втората част на задачата се състои в оказването на подкрепа за делегацията на ЕС при извършването на мониторинг на финансираните чрез Механизма действия/договори по линия на направлението за развитие, включително проверка на данните чрез редовни или *ad hoc* мисии за мониторинг. Делегацията се нуждае от подкрепа за проверките на място поради мащаба на някои интервенции по линия на Механизма и географския обхват на дейностите. До края на декември 2019 г.

[44] https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/facility_results_framework_monitoring_report.pdf

бяха приключени 135 мисии за мониторинг: шест мисии за ориентиран към резултатите мониторинг (ОРМ) бяха осъществени от експерти по ОРМ, 31 мисии — от екипа за техническа помощ и 98 проверки/мисии за мониторинг на място — от съответните ръководители на програмата в Делегацията на ЕС. Над 28 % от тези мисии за мониторинг бяха във връзка с преките безвъзмездни средства, предоставени за министерствата на образованието и здравеопазването и за Генерална дирекция „Управление на миграцията“.

През ноември 2019 г. Комисията прие втора мярка за подкрепа с цел да се допълнят, продължат и доразвият резултатите, постигнати в рамките на първата мярка за подкрепа. Мониторингът на хуманитарния стълб на Механизма се извършва съгласно съответните разпоредби. Мониторингът на всички действия, финансирани по линия на плановете за изпълнение на хуманитарни дейности (ПИХД), беше предприет от служителите на място в Турция на ГД „Европейска гражданска защита и европейски операции за хуманитарна помощ“ (наричана по-нататък „ГД ЕСНО“) и от регионалното бюро на ГД ЕСНО в Аман, както и чрез посещения за мониторинг от страна на служители от централния офис. До края на декември 2019 г. бяха приключени 177 мисии за мониторинг на проекти. В допълнение към показателите по рамката за резултатите, по които докладват всяко тримесечие партньорите на ГД „Европейска гражданска защита и европейски операции за хуманитарна помощ“, по първия транш бяха представяни доклади и по показатели за приоритетната област на защита, които бяха отразени в същата платформа за мониторинг, която се използва за мониторинг на равнището на Механизма. С преработената рамка за резултатите беше създадена ясно формулирана приоритетна област на защита и всички съответни показатели по хуманитарното направление бяха интегрирани в една всеобхватна рамка за Механизма.

Оценка

Оценката на интервенциите по линия на Механизма се извършва на три различни нива: оценки на ниво действия, оценки по видове портфейли на Механизма и други оценки, свързани с Механизма. Приключени или в процес на извършване са пет оценки на ниво действия и по видове портфейли на Механизма и шест оценки, свързани с Механизма. През декември 2018 г. Комисията даде ход на стратегическата междинна оценка на Механизма, чието извършване започна през 2019 г. Чрез нея трябва да се оцени приноса на Механизма към приоритетните области на образованието, здравеопазването, социално-икономическата подкрепа и управлението на миграцията в периода 2016—2019/20 г. Тя следва да предостави на съответните служби на Комисията, на Ръководния комитет на Механизма, на другите заинтересовани страни и на широката общественост цялостна независима оценка на действието на Механизма, при която се обръща особено внимание на постигнатите от него междинни резултати, измерени спрямо поставените му цели. Оценката има за цел също така да отрази извлечените поуки и да се формулират препоръки за подобряване на текущите и бъдещите действия по Механизма.

7. Одит

След публикуването на издадения през ноември 2018 г. Специален доклад на Европейската сметна палата (ЕСП) относно Механизма[45], Комисията изпълнява отправените в него препоръки. Постигнат е добър напредък по всички препоръки, особено що се отнася до осигуряването на по-голямо взаимно допълване на инструментите, използвани по линия на Механизма, намаляване на непреките разходи за подкрепа и разработването на стратегия за преход.

8. Комуникация и видимост

Видимостта и комуникацията са основни приоритети от самото начало на дейността на Механизма. Механизмът заема централно място в посланието, че ЕС оказва непрестанно силна подкрепа на бежанците и приемните общности в Турция. Комуникационната стратегия от 2017 г. продължава да бъде общата рамка за комуникационните дейности, като целта е да се популяризират финансираните чрез Механизма действия.

Мероприятия и церемонии

През 2019 г. бяха проведени няколко мероприятия, с които бяха отбелязани значими основни етапи на Механизма, както и прояви по повод началото на проекти в различни сектори, организирани от партньорите по изпълнението. Сред тях бяха например церемония по откриването на училище от Световната банка, обучение за медиите, организирано от Асоциацията за солидарност с лицата, търсещи убежище, и мигрантите, организирана от Agence Française de Développement (AFD) церемония за отбелязване началото на изграждането на финансирана от Механизма държавна болница в Хатай и финансирана от Доверителния фонд на ЕС церемония по връчване на дипломи на учащи. Различни други прояви, организирани от делегацията на ЕС, привлякоха общественото внимание, като концерта на „Хармония на бъдещето“ по повод на конференцията за Сирия, създаването на футболния „отбор за солидарност между ЕС и Турция“, който участва в турнира по футбол за купата на U12 в Измир[46], и фотоизложба, посветена на миграцията, на Световния ден на бежанците. Механизмът беше представен и по повод Глобалния форум за бежанците в Женева в края на декември 2019 г. Освен това делегацията на ЕС, губернаторът на Кония, посланици на ЕС и представители на Министерството на националното образование участваха в откриването на нова училищна сграда, която е част от „Проект за образователна инфраструктура за устойчивост“[47].

Хуманитарните партньори на ЕС осъществиха няколко комуникационни дейности в цяла Европа, като информираха европейските граждани за оказваната от ЕС подкрепа за бежанците в Турция. Така например, като част от комуникационната кампания във

[45] https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR18_27/SR_TRF_BG.pdf
[46] https://www.avrupa.info.tr/en/news/eu-delegations-eu-tr-solidarity-team-won-hearts-u12-izmir-cup-9452
[47] https://www.avrupa.info.tr/en/eu-and-member-states/eu-delegation-turkey-konya-governorship-eu-ambassadors-and-representatives

връзка с програмата за Мрежата за социална закрила при извънредни обстоятелства (МСЗИО), Световната продоволствена програма организира изложба в сградата на железопътната гара на Страсбург в периода юли-септември 2019 г. На нея бяха показани 52 произведения на изкуството, създадени от дванадесет сирийски жени, които са бенефициери на програмата на МСЗИО в Турция. Първоначално изложбата беше показана в Анкара и Истанбул през 2018 г., като привлече значително внимание от страна на медиите. УНИЦЕФ организира фотографска изложба, финансирана от ГД ЕСНО по линия на програмата за неформално образование (НФО), под надслов „Мечти за бъдещето“. На нея бяха показани снимки, направени от турски и сирийски младежи на френския Икономически, социален и екологичен съвет в Париж през май 2019 г. През 2019 г. хуманитарният партньор на ЕС Diakonie организира изложби в Германия, по-конкретно в Берлин и Хановер. Diakonie организира също така кампания чрез информационни екрани по време на дните на германската евангелистка църква в Dortmund.

Медийно присъствие

През 2019 г. хуманитарните програми, подкрепени от Механизма, бяха представени в над 70 значими международни печатни и аудио/визуални репортажа. В тази връзка бяха осъществени едно пътуване за медиите в Турция, организирано от ГД ЕСНО, и две пътувания за медиите, организирани от хуманитарни партньори на ЕС. Сред другите мероприятия за медиите през 2019 г. бяха посещение на европейски журналисти, организирано от делегацията на ЕС, по време на което журналистите посетиха проекти, изпълнявани по линия на Механизма в Истанбул[48]. Освен това през януари 2019 г. комисарят по въпросите на хуманитарната помощ и управлението при кризи посети Турция по повод достигането на 1,5 милиона бенефициери по програмата на МСЗИО. Над десет национални всекидневника и пресагенции, както и над 100 цифрови медии отразиха посещението.

Използването на аудиовизуални материали за онагледяване на дейностите по линия на Механизма бе важна част от цялостната комуникационна стратегия. Партньорите по изпълнението бяха насърчавани да изготвят видеоматериали за постигнатото по техните проекти чрез показване на човешки истории. През 2019 г. агенциите на ООН, министерства и неправителствени организации изготвиха почти 50 видеоклипа. По национален телевизионен канал в Турция бяха излъчени десет телевизионни епизода, посветени на различни проекти, осъществявани по линия на Механизма, и показващи човешкото измерение на проектите. Наред с това бяха интервюирани и турски служители. На канала Youtube на делегацията на ЕС бе създаден плейлист, в който са групирани телевизионните програми „Hepsi Gerçek“[49].

Екипите за информация и комуникация на делегацията на ЕС и на ГД ЕСНО — Турция редовно популяризират проектите по Механизма. Тези проекти бяха широко отразени

[48] https://www.avrupa.info.tr/en/news/european-journalists-visited-eu-funded-facility-projects-istanbul-9976
https://www.avrupa.info.tr/en/news/european-journalists-visited-eu-funded-facility-projects-hatay-9453
[49] https://www.youtube.com/watch?v=CkMvDJh-478&list=PLw5V7dmdvArQfuY4PNvcy-9BAlw_dslsN

от водещи международни информационни агенции, включително TRT World, Ройтерс, Дойче Веле, Агенция Анадолу и други. В началото на новата учебна 2019 г. бяха излъчени телевизионни реклами, фокусирани върху инфраструктурни проекти в сектора на образованието. Съдържание във връзка с хуманитарните програми бе използвано поне 200 пъти в национални медии.

През 2019 г. Комисията разпространи осем съобщения за медиите, отнасящи се до Механизма, а делегацията на ЕС в Анкара пусна десет съобщения на местно равнище. Хуманитарните партньори на ГД ЕСНО публикуваха през 2019 г. пет съобщения за медиите на местно равнище. Хуманитарни партньори и служители на ЕС изготвиха десет публикации в блогове, които бяха широко популяризирани чрез каналите на партньорски организации, от социалните медии на ГД „Политика за съседство и преговори за разширяване“ и ГД „Европейска гражданска защита и европейски операции за хуманитарна помощ“, както и от местни профили на ЕС в социални медии в Турция[50].

9. Заключение и следващи стъпки

През 2019 г. бе постигнат значителен напредък в мобилизирането на Механизма. Бяха поети задължения за целия оперативен пакет на Механизма, като за над две трети от тях бяха сключени договори и над половината са вече изплатени. Механизмът продължи да осигурява така необходимата помощ за бежанците и приемните общности в Турция. Следващите стъпки включват:

- *Продължаване на ефективното изпълнение на всички проекти в полза на бежанците и приемните общности в съответствие с принципите на добро финансово управление.*
- *Продължаване на работата на системата за мониторинг.*
- *Продължаване на разгръщането на комуникационни дейности.*
- *Провеждане на заседания на Ръководния комитет на Механизма през пролетта и есента на 2020 г.*

[50] Делегацията на ЕС публикува 49 постинга в Instagram, 77 във Facebook и 189 в Twitter. Във Facebook по тези постинги бяха изразени 141 000 впечатления, а в Twitter — над 1 милион.